

Sygn. akt V CZ 39/09

POSTANOWIENIE

Dnia 9 września 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa K.P. i H.P.

przeciwko I. Sp. z o.o.

o ochronę własności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 9 września 2009 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w O.

z dnia 8 czerwca 2009 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2009 r. Sąd Okręgowy w O. odrzucił skargę kasacyjną pozwanego od wyroku tego Sądu z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie o ochronę własności i oddalił wniosek o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku do czasu ukończenia postępowania kasacyjnego. Sąd Okręgowy podkreślił, że, zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych. Tymczasem w niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi zaledwie 3.800 zł. Jeżeli chronione dobro ma wartość ekonomiczną i bezpośrednio wpływa na tę sferę, to sprawa ma charakter majątkowy (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 marca 2007 r., III CZ 18/07, niepubl.). Niewątpliwie zaś w tym sporze chodzi o sferę dotyczącą kwestii mającej wymiar ekonomiczny, skoro skarżąca Spółka dąży do zabezpieczenia jej prawa do korzystania z gruntu powodów w celu prowadzenia w celach zarobkowych ośrodka wypoczynkowego. Zresztą, wnosząc o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku, strona pozwana powołuje się na groźbę niepowetowanej szkody. Poza tym charakter majątkowy takiego roszczenia negatoryjnego, dochodzonego na podstawie art. 222 § 2 k.c., potwierdza w sposób niebudzący wątpliwości stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 19 grudnia 2002 r., V CZ 162/02 (niepubl.), gdzie przyjęto, że roszczenie negatoryjne właściciela nieruchomości o zaniechanie immisji (art. 222 § 2 k.c. w związku z art. 144 k.c.) ma charakter majątkowy.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego pozwany zarzucił naruszenie art. 398² § 1 k.p.c. w związku z art. 222 § 2 k.c. przez błędną wykładnię oraz wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku. W uzasadnieniu powołał się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2002 r., IV CZ 29/02 (niepubl.), według którego sprawa z powództwa opartego na art. 144 k.c., zmierzającego do ochrony dóbr osobistych powoda, ma charakter niemajątkowy w rozumieniu art. 398² § 1 k.p.c., a kasacja jest dopuszczalna bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie. W niniejszej sprawie przedmiot sporu dotyczy *actio negatoria*, powód mianowicie wystąpił o zakazanie korzystania przez pozwanego (prowadzącego ośrodek wypoczynkowy) i jego pracowników oraz gości z pasa gruntu należącej do powoda nieruchomości w celu dojazdu do nieruchomości pozwanego. Zgodzić się trzeba, że ustawodawca nie rozgranicza wyraźnie spraw o prawa majątkowe i niemajątkowe mimo, że podział ten ma doniosłe skutki prawne (np. właśnie co do przesłanek dopuszczalności skargi kasacyjnej). Co do zasady zatem należy każdą sprawę oceniać indywidualnie i ustalać, o ochronę jakiego interesu w niej chodzi: majątkowego czy niemajątkowego. Zaznaczyć przy tym trzeba, że taka ocena powinna mieć charakter obiektywny, a zatem na pewno nie będzie decydujące kwalifikowanie sprawy przez jedną ze stron sporu według jej odczuć (według tego, na ochronie jakiego aspektu: majątkowego czy niemajątkowego, bardziej jej zależy). Odmienna od wskazanej interpretacja łatwo prowadziłaby bowiem do dowolności kwalifikowania spraw o prawa majątkowe i niemajątkowe i w konsekwencji umożliwiałaby obchodzenie prawa, m. in. właśnie przesłanki wartości przedmiotu zaskarżenia jako przesłanki dopuszczalności skargi kasacyjnej. Wychodząc z przedstawionych założeń, trzeba stwierdzić, że sprawa ze skargi negatoryjnej jest co do zasady sprawą o prawa majątkowe (tak m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 grudnia 2002 r., V CZ 162/02, OSNC 2004, nr 2, poz. 31). Jej przedmiotem jest ochrona przed naruszeniem prawa własności, które, jako prawo rzeczowe, ma za przedmiot rzecz, która ma określoną wartość majątkową. W konsekwencji zatem naruszenie prawa własności jest w pierwszej kolejności naruszeniem prawa majątkowego, choć oczywiście nie można wyłączyć, że z takim naruszeniem będą też łączyły się negatywne doznania psychiczne o charakterze niemajątkowym. Co do zasady jednak, odwrotnie niż chce tego pozwany, przy naruszeniu własności decydujące są czynniki majątkowe, a nie niemajątkowe. Oczywiście dominacja czynników majątkowych doznaje wyjątków, np. w razie naruszenia prawa własności wyjątkowo cennej pamiątki rodzinnej o znikomej wartości gospodarczej. Wyjątek taki dostrzeżono też w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2002 r., V CZ 162/02 (niepubl.), kwalifikując

sprawę dotyczącą immisji jako sprawę o prawo niemajątkowe. Zdecydowanie jednak trzeba stwierdzić, że na tle badanej sprawy bez wątpienia decydujący jest aspekt ekonomiczny. Skarżący prowadzi działalność gospodarczą, dla której ma znaczenie możliwość dotarcia do jego nieruchomości przez sporny pas gruntu. Ma to dla niego określoną wartość majątkową, korzystając z tego pasa nie musi bowiem ponosić kosztów związanych ze zorganizowaniem i utrzymywaniem wjazdu na swoją nieruchomość, co w rezultacie powiększa odnoszone przez niego korzyści z działalności gospodarczej. W konsekwencji należy stwierdzić, że sprawa ma charakter majątkowy, zatem ze względu na wartość przedmiotu sporu (zaskarżenia) skarga kasacyjna nie przysługuje.

Z przedstawionych powodów orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 1 i 3 k.p.c.).